

ประโยค ๑ - ๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๑

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้
“อักขระที่เหลือจากสระมี ก เป็นต้น มีนิคหิตเป็นที่สุด ชื่อ.....
แปลว่า.....มี.....ตัว แบ่งเป็น.....พวก คือ.....”ฯ
๒. ในสระสนธิ ได้สนธิกริโยปกรณ์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ อถขวุสฺส ตัดและต่อ
อย่างไร ฯ
๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
ก. นามศัพท์ แบ่งเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ข. อิตถิลิงค์ มีการันต์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ค. ศัพท์เหล่านี้ คือ ตุมห, ย, ก็ เป็นศัพท์นามประเภทไหน ฯ
ฌ. อุฑฺฐิ, ตคฺฌ เป็นนิบาตบอกอะไร ฯ
ง. ปกติสังขยา กับปूरณสังขยา ต่างกันอย่างไร ฯ
๔. ในอาขยตแบ่งกาลที่เป็นประธานไว้เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ จะรู้จักกาลได้ต้อง
หมายรู้ด้วยอะไร ฯ จงเขียนวิภคตีหมวดอชฺชัตตนี เฉพาะฝ่ายปรัสบทมาคู ฯ
๕. ปัจจัยในกริยาภคกั แบ่งเป็นกี่พวก ฯ อะไรบ้าง ฯ ปัจจัยไหนบอกถึงอะไร ฯ
กตฺตา ลงปัจจัยอะไร เป็นรูปและสาธนะอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์มาคูล ฯ
๖. อะไรชื่อกัมมธารยสมาส ฯ และกัมมธารยสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ทิพฺพจกฺขุ เป็นสมาสอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์มาคูล ฯ
๗. ในคทสฺสตัดิตฺตทิตฺต มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ คุณฺวา, พนฺธุณียํ ลงปัจจัย
อะไร ในคทฺตทิตฺตไหน จงตั้งวิเคราะห์มาคูล ฯ

—————
ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้

อักษรที่เหลือจากสระมี ก เป็นต้น มีนิคคหิตเป็นที่สุด ชื่อพยัญชนะ
แปลว่าทำเนื่อความให้ปรากฏ มี ๓๓ ตัว แบ่งเป็น ๒ พวกคือ วรรณค ๑,
อวรรณค ๑ ฯ

๒. ในสระสนธิได้สนธิกริโยปกรณ์ ๓ คือ โลโป ลบ ๑, อาเทโส แปลง ๑,
อาคโม ลงตัวอักษรใหม่ ๑, วิกาโร ทำให้ผิดจากของเดิม ๑, ปกติ ปกติ ๑,
ทีโฆ ทำให้ยาว ๑, รสุส ทำให้สั้น ๑ ฯ

อถขวุส ตัดเป็น อถโ-อสุส ถ้า โอ อยู่หน้า มีสระอยู่เบื้องหลัง
เอา โอ เป็น ว ต่อเป็น อถขวุส ฯ

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามศัพท์แบ่งเป็น ๓ คือ นามนาม ๑, คุณนาม ๑, สัพพนาม ๑ ฯ

ข. อิตถิลิงค์มีการันต์ ๕ คือ อา อิ อี อุ อู ฯ

ค. ตุมห ศัพท์เป็นปฐิสัพพนาม ย, กี, เป็นอนิยม วิเสสนสัพพนาม ฯ

ฌ. อุหุธิ เป็นนิบาตบอกที่ ตคฺฆ เป็นนิบาตบอกความเตือน ฯ

ง. ต่างกันอย่างนี้คือ ปกติสังขยานับโดยปกติเป็นต้นว่า หนึ่ง สอง
สาม สี่ ห้า สำหรับนับนามนามให้รู้ว่ามีประมาณเท่าใด ส่วนปฐณสังขยา
สำหรับนับนามนามที่เต็มในที่นั้น ๆ คือ นับเป็นชั้น ๆ เป็นต้นว่า ที่หนึ่ง
ที่สอง ที่สาม ที่สี่ ที่ห้า ฯ

๔. ในอาขยาดแบ่งกาลที่เป็นประธานไว้ ๓ คือ กาลที่เกิดขึ้นจำเพาะหน้า
เรียกว่าปัจจุบันกาล ๑ กาลล่วงแล้ว เรียกว่า อดีตกาล ๑ กาลยังไม่มาถึง
เรียกว่าอนาคตกาล ๑ ฯ ต้องหมายรู้ด้วย วิกัตติ ๘ หมวด ฯ ได้เขียนวิกัตติ
หมวดอชชัตตนิ เฉพาะฝ่ายปรัสบทมาดังนี้

ปรสฺสปรทํ

	เอก.	พหู.
ป.	อี	อู๋
ม.	โอ	ตุถ
อุ.	อี	มฺหา

๕. ปัจจัยในกิริยาภิตกั แบ่งเป็น ๓ พวก คือ กิตปัจจัยอย่างนี้ อนุต ตวนตุ ตาวิ กิจปัจจัย อย่างนี้ อนีย ตพฺพ กิตกิจปัจจัย อย่างนี้ มาน ต ตฺน ตฺวา ตฺวาน ฯ อนุต มาน บอกรัจจุบันกาล, ตวนตุ ตาวิ ต ตฺน ตฺวา ตฺวาน บอกรอดีตกาล, อนีย ตพฺพ บอกความจำเป็น ฯ

กตฺตา ลง ตฺ ปัจจัย เป็นกัตตฺรูป กัตตฺสาธนะ วิเคราะห์ว่า กโรติ-ติ กตฺตา เป็นกัตตฺรูป กัตตฺสาธนะ ลงในอรรถแห่งตฺสฺลีละ วิเคราะห์ว่า กโรติ-ลีเลนา-ติ กตฺตา ฯ

๖. นามศัพท์ ๒ บท มีวิภัติและวจนะเป็นอย่างเดียวกัน บทหนึ่งเป็นประธาน คือเป็นนามนาม บทหนึ่งเป็นวิเสสนะ คือเป็นคุณนาม หรือเป็นคุณนาม ทั้ง ๒ บท มีบทอื่นเป็นประธานที่ทำนย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อกัมมชารย-สมาส ฯ มี ๖ อย่าง คือ วิเสสนปฺพพฺปโท, วิเสสนตุตฺรปฺปโท, วิเสสนโนภยปฺปโท, วิเสสนโนปมปฺปโท, สมภูวานปฺพพฺปโท, อวชารณปฺพพฺปโท ฯ

ทิพฺพจกฺขฺ เป็น อุปมาปฺพพฺปบท วิเสสนโนปมบทกัมมชารยสมาส วิเคราะห์ว่า ทิพฺพ อิว จกฺขฺ = ทิพฺพจกฺขฺ ฯ

๗. ในตทสฺสตฺถิตฺททิตฺมิจปัจจัย ๕ ตัว คือ วี, ส, ลี, อิก, อี, ร, วนฺตุ, มนฺตุ, ณ ฯ คุณฺวา ลง วนฺตุ ปัจจัย ในตทสฺสตฺถิตฺททิต วิเคราะห์ว่า คุณฺ โอสฺส อตฺถี-ติ คุณฺวา ฯ พนฺธฺนียํ ลง อีย ปัจจัย ในฐานตฺททิต วิเคราะห์ว่า พนฺธฺนฺสฺสฺจ านํ พนฺธฺนียํ ฯ